

handel zagraniczny a rolnictwo

Mieczysław Adamowicz

80.8.78

Książka i Wiedza
Warszawa 1988

Spis treści

WSTĘP	11
1. Rozwój teorii handlu zagranicznego	15
1.1. Merkantyizm	16
1.2. Klasyczne teorie handlu zagranicznego	17
1.2.1. Teoria kosztów absolutnych	17
1.2.2. Teoria kosztów względnych	18
1.3. Stosunek wymienny w eksporcie i imporcie	19
1.4. Heckschera-Ohlina teoria proporcji w zasobach	22
1.5. Teorie neoczynnikowe	25
1.6. Teorie neotechnologiczne	27
1.7. Teoria siły gospodarczej partnerów i inne ujęcia	30
1.8. Marksistowskie podstawy kształtowania międzynarodowej wymiany handlowej	32
2. Przemiany w polityce handlu zagranicznego	36
2.1. Przedmiot i charakter polityki handlu zagranicznego	36
2.2. Polityka wolnego handlu	40
2.3. Protekcjonizm	42
2.4. Neoliberalizm	45
2.5. Rozwój ugrupowań integracyjnych	48
2.6. Organizacje międzynarodowe w handlu zagranicznym	51
2.7. Polityka handlu zagranicznego w krajach socjalistycznych	56
3. Szczególny charakter obrotów zagranicznych produktami rolniczymi	60
3.1. Specyficzne cechy rolnictwa	60
3.2. Ograniczenie polityki handlowej	66

3.3. Polityka rolna jako wyraz interwencji w sprawy produkcji i obrotu	69
3.4. Sfery oddziaływania na rolnictwo	76
4. Cele i metody polityki handlowej	81
4.1. Historyczny rozwój oddziaływania na wymianę zagraniczną produktów rolniczych	81
4.2. Fala protekcyjizmu w okresie międzywojennym	85
4.3. Kształtowanie międzynarodowego handlu rolniczego po drugiej wojnie światowej	86
4.4. Cele zagranicznej polityki handlu rolniczego	89
4.5. Środki oddziaływania na wymianę zagraniczną produktów rolniczych	90
4.6. Środki oddziaływania na import rolny	92
4.6.1. Polityka cen	94
4.6.2. Cła przywózowe	94
4.6.3. Podatki importowe	95
4.6.4. Opłaty wyrównawcze	96
4.6.5. Kontyngentowanie i licencjonowanie importu	97
4.6.6. Inne pozataryfowe środki regulowania importu	99
4.7. Metody regulowania eksportu rolnego	101
4.7.1. Subsydowanie eksportu	102
4.7.2. Środki ograniczania wywozu	103
5. Zmiany w światowym handlu produktami rolniczymi	105
5.1. Handel rolniczy a rozwój gospodarki światowej	105
5.2. Handel rolniczy a ogólne obroty handlowe	108
5.3. Struktura regionalna handlu rolniczego	112
5.4. Struktura towarowa handlu rolniczego	117
5.5. Samowystarczalność żywnościowa i stopień międzynarodowej towarowości produkcji rolnej	126
5.6. Rozdysponowanie importu niektórych towarów	130
5.7. Niestabilność handlu rolniczego	133
6. Historyczny rozwój handlu zagranicznego produktami rolniczymi w Polsce	141
6.1. Początki handlu zagranicznego	141
6.2. Okres od rozbiorów do odrodzenia Polski	147
6.3. Okres międzywojenny	150
6.4. Lata 1945—1980	156
7. Handel zagraniczny w gospodarce żywnościowej Polski lat 1971—1980	165
7.1. Systemy klasyfikacji w międzynarodowym handlu rolniczym	165
7.2. Funkcje handlu zagranicznego produktami rolniczymi	168
7.2.1. Funkcje importu	169
7.2.2. Funkcje eksportu	171

7.3. Wykorzystanie funkcji handlu w polityce gospodarczej	173
7.3.1. Realizacja funkcji dewizowej	177
7.3.2. Realizacja funkcji produkcyjnej	181
7.3.3. Realizacja funkcji rynkowej	187
7.3.4. Funkcja buforowa handlu zagranicznego	192
7.4. Struktura geograficzna i towarowa handlu rolniczego	193
7.4.1. Struktura geograficzna obrotów	193
7.4.2. Struktura towarowa handlu	198
7.5. Samowystarczalność i bezpieczeństwo żywienia Polski	202
8. Obroty zagraniczne ważniejszymi produktami	210
8.1. Zboża, pasze i nasiona roślin strączkowych	211
8.2. Nasiona oleiste i tłuszcze roślinne	221
8.3. Cukier i wyroby cukiernicze	228
8.4. Ziemiaki i przetwory ziemniaczane	235
8.5. Nasiona traw i roślin motylkowych drobnonasiennych	240
8.6. Włókna roślinne	243
8.7. Produkty ogrodnictwa i ich przetwory	248
8.8. Używki, rośliny specjalne i wyroby alkoholowe	259
8.9. Mięso i przetwory mięsne	266
8.10. Produkty drobiarskie i mleczarskie	275
8.11. Zwierzęta żywe	283
8.12. Ryby i przetwory rybne	286
8.13. Wełna i skóry zwierzęce	287
9. Efektywność handlu zagranicznego produktami rolniczymi	290
9.1. Podstawy rachunku efektywności handlu zagranicznego	290
9.2. Ewolucja rachunku efektywności obrotów zagranicznych	294
9.3. Rachunek efektywności obrotów zagranicznych produktami rolnospożywczymi	301
9.4. Poziom i relacje cen w eksporcie i imporcie	307
9.5. Efektywność eksportu mięsa w powiązaniu z importem zbóż i pasz	314
9.6. Efektywność a sytuacja płatnicza	319
9.7. Subwencjonowanie eksportu	321
10. Reforma gospodarcza w handlu zagranicznym	329
10.1. Zmiany w strukturach organizacyjnych	330
10.2. Zmiany w planowaniu	331
10.3. System zasilania w środki dewizowe	333
10.4. Zasady sterowania handlem zagranicznym	334
10.5. Funkcjonowanie przedsiębiorstw handlu zagranicznego i ich powiązanie z kontrahentami krajowymi	336
Bibliografia	340